



Fig. 1. En gruppe diskuterer hvordan udstillingen kan bruges i forbindelse med geografiundervisningen og noterer deres ideer om hvordan de vil gribe undervisningen an i udstillingen.

# Geografi på Arbejdermuseet

## — nye åbninger og skæve vinkler?

Af Ane Riis Svendsen og Ditte Marie Pagaard

"Der er en summen af liv i de små rum, hvor geografistuderende fra Læreruddannelsen Zahle kigger på montrer med røde faner, ødelagte træsko og andre genstande, der fortæller om industriarbejdets historie. På gulvet i et af hjørnerne sidder to studerende og snakker, den ene tegner små ansigter på en kæmpe rød planche, mens den anden peger ivrigt på papiret, imens han redegør for, hvilke grupper 8. klasses eleverne skal deles ind i, når de skal lave rollespil om arbejdsmarkedets parter i en globaliseret verden"...Vi befinder os på Arbejdermuseet, og er i gang med Workshopen "Geografi på Arbejdermuseet?"

### Samarbejdsprojektet "Learning Museum"

I 2011 blev et større udviklings- og samarbejdsprojekt kaldet "Learning Museum" skudt i

gang. Projektet, der er støttet og finansieret af Kulturarvsstyrelsen, har til hensigt at udvikle samarbejdet mellem museer, læreruddannelser og skoler. I

projektet deltager derfor en bred vifte af museer, skoletjenester og læreruddannelser, som i de kommende år prøver kræfter med forskellige former for sam-

arbejde, samtidig med at der erfaringsudveksles.

Mødet mellem skoleklasser og skoletjenester er både givende og til tider udfordrende. Det kan være udfordrende for lærere, elever og museumsundervisere at håndtere, at roller, ansvarsområder og magtforhold ændres, eller at uforudsigeligheden i mødet er større end i undervisningen i klassen. Samtidig kan veltilrettelagt museumsundervisning, der tager udgangspunkt i skolernes samt lærernes behov, og som understøtter den daglige undervisning på skolen, være dét ekstra eller give dén inspiration og variation, som kan give både lærere og elever nye muligheder og nye erkendelser.

Lærerstuderende skal lære at begå sig i uformelle læringsmiljøer, de skal prøve kræfter med at kaste sig ud i noget, som de ikke med sikkerhed ved, hvor bærer hen, hvor de ikke nødvendigvis er eksperterne, men hvor de kvalificeret kan indgå og berige mødet med skoletjenesten både i forberedelsen, undervejs i mødet og i den efterfølgende behandling. Vi er optagede af, hvordan man får det optimale ud af et møde mellem de to verdener, og det gøres bedst ved at lære hinanden bedre at kende, ved at få indsigt i hinandens kulturer og den måde vi hver især arbejder på.

### **Workshop på Arbejdermuseet**

Denne artikel giver et kort op-rids af, hvordan en workshopdag (udviklet i samarbejde mellem Skoletjenesten på Arbejdermuseet og et linjefagshold i geografi på læreruddannelsen Zahle) var stykket sammen og hvilke potentialer, der kan ligge i et tættere samarbejde. Set fra Arbejdermuseets perspektiv var ønsket at få ideer til, hvordan undervisningen i en udvalgt udstilling, "Industriarbejdet",

kunne gøres mere interaktiv, tværfaglig og identifikations-skabende for udskolings elever anno 2012. Man ønskede at undersøge, hvordan udstillingen kunne bruges i forbindelse med fag, der ikke så hyppigt udnytter Arbejdermuseets tilbud, i dette tilfælde faget geografi. Erfaringer fra tidligere udviklingsprojekter, hvor studerende har deltaget, har vist, at de studerende nogle gange "tør lidt mere", at de af og til kommer med skæve vinkler på, hvordan man kan gribe en undervisningssituation an, og at de måske i højere grad tænker i muligheder fremfor begrænsninger.

For geografiholdet var målet at sætte lys på det væsentlige i at koble et besøg fornuftigt sammen med det, der ellers foregår i undervisningen, at de studerende kunne få øjnene op for, at der er flere forskellige måder at tilrettelægge undervisningen på, og at der eksisterer muligheder, som de måske ikke lige tænker over i geografifaget, men som sagtens kan være værd at tage op, ikke mindst fordi faget er konstrueret tværfagligt.

Workshopdagen blev afholdt i forlængelse af, at de studerende havde arbejdet med industrialisering, og forud for dagen havde de studerende læst nogle artikler om museums-pædagogik, orienteret sig på Arbejdermuseets hjemmeside, bl.a. i forhold til udstillingen, og genopfrisket nogle artikler om kreative arbejdsprocesser.

Vi lod workshoppen begynde med, at de studerende skulle diskutere deres umiddelbare indtryk af udstillingen og finde frem til tre spørgsmål, som de gerne vil vide mere om. Spørgsmålene kunne både være af fagfaglig og didaktisk karakter. Vi lagde åbent ud, fordi vi ønskede, at de studerende ikke

skulle lade sig begrænse af de tanker, der er tænkt i forhold til udstillingens opbygning. Spørgsmålene satte hurtigt gang i en dialog om, hvordan udstillingen kunne bruges i geografi-føjemed, hvordan tekstmængden og de ord, der blev anvendt, passede på elever, hvordan plancher med billeder og andre genstande ville virke, og hvordan man kunne lade eleverne arbejde i udstillingen. I forlængelse af denne optakt præsenterede vi programmet for resten af workshoppen, herunder de opgaver, de studerende skulle arbejde på i løbet af dagen, og vi præsenterede mulighederne for et fremtidigt samarbejde, eksempelvis muligheden for at være i alternativt praktik i skoletjenesten. Derpå blev udstillingen og de bagvedliggende tanker om udstillingens opbygning introduceret, og de studerende blev sat i gang med at arbejde på deres opgaver. Grupperne fik stillet følgende fire opgaver, som de skulle løse i løbet af de kommende to timer:

- Grupperne udarbejder en skitse til et undervisningsforløb om industrialisering til geografiundervisningen, og hvor den aktuelle udstilling på en eller anden led inddrages. Klassetrin og hvornår i forløbet og på hvilken måde, bestemmer gruppen selv, men faghæftet skal naturligvis inddrages, og gruppens didaktiske overvejelser skal tydeliggøres.
- Grupperne finder hver især på mindst to aktiviteter, som en klasse kan lave i forbindelse med udstillingen, og som gør eleverne aktive.
- Grupperne tænker i løbet af dagens arbejde over tre pointer, som de vil dele med resten af holdet.
- Gruppen udarbejder undervejs i processen et mind map, som viser, hvordan industria-

lisering indgår i geografifaget.

Omend det var ret omfattende opgaver, der blev stillet, når man tænker på de to timer, der var til rådighed, nåede de studerende ret langt. Muligvis fordi de arbejdede under tidspres, men også fordi de kort forinden havde brainstormet over udstillingens potentialer og faglige aspekter af industrialiseringsprocessen. Endelig sikkert også fordi workshoppen fungerede som et reelt samarbejde, hvor de studerende blev særligt anerkendt for deres kvalifikationer, og hvor der var et behov for deres ideer, der ikke "blot" bundede i, at en opgave skulle løses, fordi det er et krav i uddannelsen. De studerende arbejder i deres uddannelse med mange forskellige problemstillinger, som gør, at de har et skærpet blik for, hvad det er, der er vanskeligt. Men da de endnu ikke tænker så meget i færdige undervisningsforløb, og da de først lige er begyndt at danne deres geografilæreridentitet, har de måske ikke så fasttømrede forestillinger om, hvordan faget tilrettelægges. Det betyder rent faktisk, at de er mere åbne overfor at afprøve alternative former for undervisning, fordi de af gode grunde ikke kan tænke så meget i, hvad de tidligere har gjort, hvordan de plejer at gå til et emne eller en særlig rækkefølge på de emner, som de vil undervise i. Desuden er der ikke det samme på spil for en studerende, som der er for en færdiguddannet lærer, fordi de studerende ikke har det samme ansvar over for eleverne, og fordi de ikke i samme grad er trænet i at tænke på de afsluttende prøver, årsplaner og andre rammer, som folkeskolen byder på.

Det er oplagt, at de studerende byder ind med deres tanker om



Fig. 2. De studerende overvejer hvordan udstillingen kan være med til at gøre elevernes forståelse af industrialiseringsprocessen mere konkret.

undervisning i museumsverdenen, hvor der er en skatkiste af dedikerede folk i skoletjenestene, der skriger på samarbejde og som i den grad gerne vil lære mere om, hvad skolekulturen efterspørger, og som er åbne overfor at indgå samarbejder, også gerne de "skæve" af slagsen. Vi er muligvis tilbøjelige til at indgå de samme typer af samarbejder, fordi vi måske tilfældigvis har en kontakt, men det kunne nok være frugtbart at udforske mulighederne for flere samarbejder, ikke mindst i disse PISA og test-tider!

Opsamlingen af gruppernes arbejde afsluttedes med en præsentation i plenum, hvor de enkelte grupper med udgangspunkt i deres plancher, fremlagde deres bud på undervisningsforløb, aktiviteter og mål, som udstillingen kunne være med til at understøtte. Fremlæggelserne bar alle præg af tvær-

faglighed, idet den historiske udstilling blev brugt som afsæt for arbejdet med nutidige problematikker, der alle er tematikker i geografifaget. Det blev i disse fremlæggelser tydeligt, at de studerende havde formået at bruge deres geografi afsæt på en kreativ og inspirerende måde, som helt sikkert vil blive tænkt ind i vores nye forløb, som vi håber de kommende geografilærere vil benytte sig af!

På Learning Museums hjemmeside: <http://learningmuseum.dk/> kan man tilmelde sig projektets nyhedsbrev. Desuden kan man følge med i projektets gruppe på Facebook.

Ane Riis Svendsen er Undervisnings- og Udviklingsansvarlig, skoletjenesten på Arbejdermuseet.

Ditte Marie Pagaard er lektor i geografi og natur/teknik på Professionshøjskolen UCC, Læreruddannelsen Zahle.

Fotos af Ditte Marie Pagaard.